

DANDERYDS SJUKHUS

Namn på dokument Stickskador och blodburen smitta - Riktlinje		Sid 1 (3)
Enhet: Sjukhusledningen		Urspr. version 2007-05-10
Fastställt/Gäller från: 2014-07-01	Fastställt av: Chefläkare Åsa Hammar	
Översyn/revision: 2015-01-01	Upprättare: Elisabeth André, HR-strateg arbetsmiljö	

Stickskador och blodburen smitta – Riktlinje för personal vid Danderyds Sjukhus AB

Kompletterande information finns på DSnet/Medarbetare/Arbetsmiljö och hälsa/Arbetsmiljö och hälsa A-Ö.

Utgångspunkter:

Denna riktlinje gäller för anställda medarbetare vid Danderyds Sjukhus AB som råkar sticka sig på vassa föremål eller på annat sätt tror sig ha utsatts för blodsmitta i arbetet. Riktlinjen gäller för medarbetare, chefer och patientansvariga läkare/jourhavande läkare som är anställda inom Danderyds Sjukhus AB samt för företagshälsovården Feelgood Stockholm City. För studenter: se separat riktlinje.

Viktigt att tänka på:

- Allt blod och blodtillblandade kroppsvätskor/sekret ska betraktas som potentiellt smittsamma.
- Risk för blodsmitta föreligger när blod eller blodtillblandad kroppsvätska/sekret hamnar på skadad hud eller på slemhinnor (mun, näsa, ögon) samt vid stick- eller skärskada från ett blodförorenat föremål. Observera att blodtillblandning i kroppsvätskor och föroreningar på föremål inte alltid är synliga för ögat.
- Det är **BRÅTTOM** att ta prov på den misstänkta smittkällan/indexpatienten (ska tas inom 2 tim)
- Det är **BRÅTTOM** att den drabbade medarbetaren blir omhändertagen, dels för att få information om hur stor risken för blodsmitta är, dels psykosocialt
- Om det finns risk för HIV-smitta behöver medarbetaren omhändertas OMEDELBART! Kontakta infektionskliniken vid Karolinska universitetssjukhuset, Huddinge.
- Om det inte finns information om att indexpatienten är negativ för blodsmitta, ska medarbetaren Hepatit B-vaccineras inom 24 timmar.
- Det är **INTE BRÅTTOM** att ta nollprov på den drabbade medarbetaren. Provet bör tas inom 72 timmar och oftast kan man vänta till nästkommande vardag.
- Nollprovet påvisar om medarbetaren bär på – eller inte bär på - en smitta vid tillbudet. Nollprovet behöver endast analyseras om det vid uppföljning (efter tre och sex månader) framkommer att markörer för blodsmitta påvisas hos medarbetaren.

Åtgärder vid olyckstillbud med risk för blodsmitta:

Du som råkat ut för olyckstillbudet ska

- **Vid stick-, bit- och skärskada samt exponering av blod/blodtillblandad kroppsvätska på skadad hud, omedelbart:**
 - Tvätta bort blodet med vatten
 - Torka huden
 - Desinfektera med alkoholbaserat handdesinfektionsmedel, inverkningstid 2 min.
- **Vid stänk i ögon, mun och andra slemhinnor, omedelbart:**
 - Skölj rikligt med ögondusch eller fysiologisk natriumklorid. Finns inte detta, använd rikligt med kranvatten.
 - Ta därefter ut eventuella kontaktlinser och skölj igen.
 - Vid stänk i mun, skölj rikligt med vatten
- **Omedelbart rapportera** det inträffade till närmaste chef/arbetsledare. Om denne inte finns närvarande: prata med en erfaren kollega. Denne kan hjälpa dig att ta kontakt med ansvarig läkare för indexpatienten
- **När du fått information om indexpatientens provsvar** (från ansvarig läkare för indexpatienten eller din chef/arbetsledare): Om index är negativ, behöver du inte vaccineras. Är index däremot positiv eller okänd, bör du **inom 24 timmar från sticktillbudet** vaccineras mot Hepatit B. Vänd dig till Företagshälsovården (vardagar) eller Infektion avd 4 (endast på icke kontorstid). **Viktigt att du ringer först!** Tider och telefonnummer: se nedan.
- **Nollprov ska tas inom 72 timmar:** Ta i första hand kontakt med Företagshälsovården (vardagar dagtid) för ett första omhändertagande. Om detta inte är lämpligt, kan i undantagsfall Hudmottagningen (vardagar dagtid) eller Infektion avd 4 (övrig tid) hjälpa till. **Viktigt att du ringer först!** Tider och telefonnummer: se nedan.
- **Snarast:** Rapportera alltid det inträffade som en arbetsskada i HändelseVis.
- **Senare:** Efter det första omhändertagandet sker de fortsatta kontrollerna och eventuella uppföljande vaccinationer hos Företagshälsovården.

Du som är patientansvarig/jourhavande läkare och ansvarig för indexpatienten:

- Vid misstanke om blodsmitta är det viktigt att ta prover på den misstänkta smittkällan. **Ansvarig läkare** för indexpatienten bedömer/utreder eventuell misstanke via journaluppgifter eller, efter patientens samtycke, blodprovstagning gällande hepatit B + C och HIV, d v s HBsAg, HBc-Ak och HIVAg/Ak. **OBS! Begär snabbsvar!**
- I indexpatientens journal antecknas:
 - Patientens godkännande av att prov tas och att orsaken till detta är att personal blivit exponerad
 - Provsvaret
- Meddela provsvaret till den drabbade eller dennes chef/arbetsledare.
- Om index är positiv, eller okänd, ordinera Hepatit B vaccin för medarbetaren. Vaccin kan ges under jourtid på infektionsavdelningen.

Du som är chef för den drabbade medarbetaren ska:

- Säkerställa att den drabbade medarbetaren får ett omedelbart psykologiskt omhändertagande när så behövs. Kontakt kan behöva tas med Företagshälsovården.
- Stick- eller skärsador som kommer från **konstaterad smittad patient** – HIV, HCV, HBV – betraktas som en allvarlig olyckshändelse och ska **utan dröjsmål** anmälas till Arbetsmiljöverket enligt §2 i Arbetsmiljöförordningen.
- Se över arbetsrutinerna så att liknande händelser kan undvikas
- Regelbundet se till att rutinerna diskuteras på APT
- Regelbundet diskutera inträffade händelser på APT:
 - vad har hänt och varför?
 - hur gör vi så att det inte händer igen?

Telefonnummer och öppettider:

- **Feelgood företagshälsa** månd-fred 8.00-16.00.

Den mottagning som du i första hand vänder dig till är:

1) Feelgood Stockholm City, Grev Turegatan 34 (T-bana Östermalmstog), 08-676 82 00 eller 08-676 82 68

Feelgood har även fler mottagningar som kan ta emot dig om du har råkat ut för en stickskada:

2) Feelgood Kista, Färögatan 33, 08-586 156 30

3) Feelgood Solna, Smidesvägen 10-12, 08-564 844 00

4) Feelgood Huddinge, Huddinge Stationsväg 5, 08-505 797 60

5) Feelgood Marievik, 08-556 307 00, Årstaängsvägen 17

6) Hedman Mannheimer Hälsa, Danskes gränd 4, Norrtälje, 0176-173 80,

- **Hudmottagningen**, månd-fred 7.30-15.00 (om du inte har möjlighet att vända dig till Företagshälsovården), ankn **564 79**
- **Infektion avd 4**, kvällar, nätter och helger (om du inte har möjlighet att vänta till nästkommande vardag), ankn **554 04**

Mer information/Relaterade dokument:

- DS interna webbsida om stickskador och blodburen smitta: DSnet/Medarbetare/Arbetsmiljö och hälsa/Arbetsmiljö och hälsa A-Ö
- Handlingsprogram för att förebygga blodburen smitta, Centrala Hygienkommittén CHK 4/2013
- EU-direktiv 2010/32
- AFS 2005:1 och 2012:7, Mikrobiologiska arbetsmiljörisker (föreskrift från Arbetsmiljöverket)
- Arbetsmiljöverket, www.av.se. Temasidor: Stick- och skärskador samt Blodburen smitta
- Arbetsmiljöforskning, www.arbetsmiljoforskning.se/stickskador